

Пише:
Небојша
Јанковић

Ванкувер, март 2008.

АМБАСАДОР ДУШАН БАТАКОВИЋ,

СПЕЦИЈАЛНО ЗА "КИШОБРАН"

Поводом једностраног проглашавања независности Косова и могућности да ову нелегалну творевину призна и Канада, главни уредник "Кишобрана" Небојша Јанковић послао је електронском поштом неколико питања Његовој Екселенцији, Амбасадору Србије у Канади, господину Душану Батаковићу. Захваљујемо се господину Амбасадору на интервјуу који објављујемо у целини...

Кишобран: Канада није била међу првим земљама које су признале самопроглашену независност Косова, па ипак, одлука о признању може се очекивати. Шта ће то значити за билатералне односе?

Амбасадор Батаковић: Треба још сачекати да видимо како ће се однос званичне Отаве према статусу Косова и Метохије даље развијати. За сада је уздржаност, изазвана пре свега недостатком легалности за једнострано проглашену независност покрајине, као и забринутост могућношћу примене косовског преседана на провинцију Квебек, која је претходно двапут покушала да се раздвоји од Канаде, преовлађујући став у Отави. Имајући, међутим, у виду економску, политичку и безбедносну везаност Канаде за САД, ЕУ и НАТО, сасвим је логично очекивање да се Канада, у неком тренутку придружи својим савезницима. Оно што, може, у извесној мери да буде ограничавајући чинилац у канадском опредељивању око Косова и Метохије, везано је за изразито негативан салдо Косова у заштити људских, грађанских и власничких права не само Срба него и неалбанских заједница (Роми, Горанци, итд...) у последњих девет година. Чули су се гласови да би Канада требало да признање услови поштовањем права tzv мањина, на Косову, где се, неоправдано, убрајају и Срби. С друге стране, Канада очекује додатну војну подршку НАТО-а у Авганистану, па се предвиђа да ће одлука Отаве која се тиче статуса наше јужне покрајине, вероватно бити донета негде до почетка самита НАТО-а у Букурешту, дакле до почетка априла текуће године.

Кишобран: Какве сте активности предузели да се канадској јавности објасни наша аргументација око Косова и Метохије?

Амбасадор Батаковић: Уз редовне састанке у министарству спољних послова и кабинету премијера, посебно сам настојао да се, проактивним наступом у јавности, преко електронских и писаних медија предочи наша правна и политичка аргументација, објасни реалностање међуетничких односа у покрајини, укаже на преседан и његове правне последице не само по Србију и читав наш регион, него и широм Европе, Евроазије, па и саме северне Америке. Уз десетине наступа на гледаним националним и приватним телевизијама и низ интервјуу по штампаним на већинском енглеском го-

ворном подручју (посебно ми се чини значајним интервјуу у најновијем мартовском броју престижног часописа „Меклејнс“), искористио сам знање француског језика, да се правовремено огласим и у франкофонском делу Канаде, у Квебеку, где ме од телевизије и радија до дневних листова и недељника, често позивају, ценећи посебно могућност обраћања публици на француском. То до сада није била овде пракса, а у нашем случају, управо због важности паралеле Косова с питањем Квебека (подсетићу да су се тамошњи сепаратисти први огласили подршком „браћи Косоварима“ и најавили сличан поступак у будућим односима са Отавом), има додатну тежину.

Упоредо с тим, непрестано обилазим посланике и сенаторе овде на Парламент хилу у Отави, очекујући да и изабрани и именовани представници канадског народа, буду благовремено и потпуно обавештени о ставовима Београда о Косову и Метохији. Нашим сународницима који су канадски грађани, препоручивано је да се, пре свега обраћају федералним посланицима из средине у којој живе, јер је око 200.000 Срба у Канади сада вћ једна респектабилна гласачка група, која може да значајно утиче већ на исход следећих, као федералних тако и појединих провинцијских избора.

Кишобран: Акциони план МИП-а предвиђа да амбасадори Србије у земљама које признају независност јужне српске Покрајине буду повучени у Београд на консултације. О каквој се мери ту заправо ради?

Амбасадор Батаковић: Свака суверена држава мора да адекватно, сходно угодним дипломатским обичајима, примерено реагује на свако драстично угрожавање свога територијалног интегритета.

Ако то не урадите немате много других могућности на располагању, а ваш се углед озбиљно доводи у питање. Изостајање такве мере било би, у случају Косова, протумачено као прехутно прихватање наметнутог решења. Отуда је више него оправдана мера да се амбасадори, по уручењу протесне ноте у земљама које су признале Косово, повуку, у року од 48 сати, на консултације у Београд, с намером да то буде на одређено време.

Уз очекивање да ће спорна одлука о признању раније или касније бити повучена или неком другом одлуком практично стављена ван снаге, уследило би враћање са консултација и наших амбасадора акредитованих у тим државама. Колико ће потрајати садашње консултације, и шта се ради у случају да не дође до повлачења спорног акта о признавању Косова, одлучиће накондано влада и скупштина, где се дефинише спољна политика државе.

Председник Србије се јасно изјаснио да је против потпуног прекида дипломатских односа с тим државама. Остаје отворена и опција да одлука о привременом повлачењу амбасадора прерасте у трајну, са спуштањем дипломатских односа на

ниво отправника послова, уз реципрочне мере за амбасадоре оних земаља које су признале Косово. Није искључено да се, нпр. у случају обнове преговора, чиме би се *de facto* опозвали акти о признању, наши амбасадори врате у земљу пријема. Ово моје објашњење, међутим, само је илустрација могућих решења, и неколико изгледнијих опција, али треба ипак сачекати даљи развој догађаја.

Душан Т. Батаковић

Кишобран: Привремено повлачење амбасадора имплицира свођење дипломатских комуникација на нижи ниво. Како ће се то одразити на рад амбасаде и ниво услуга које она пружа нашим грађанима?

Амбасадор Батаковић: Конзуларне службе и дипломати нижег ранга, у оваквим случајевима остају на својим местима. Услуге нашим грађанима, у највећем броју стандардних случајева остају на постојећем нивоу, али се суштинска разлика прави у равни политичких односа где нижи ниво заступљености указује да билатерални односи нису добри, односно да су, у најмању руку, испод очекиваних и могућих. Без амбасадора на дуже време, крњи се и углед државе, и то је, обично, нежељена последица једног негативног следа догађаја. Опет, напомињем, могуће је, како се многи надају — имајући у виду реалан однос снага и прилично сужене могућности осиромашене и ослабљене Србије, која је тек изашла на стазу опоравка — да ће то бити привремена, а не мера трајног карактера.

Кишобран: Имајући у виду садашње негативне тенденције, како оцењујете дугорочну перспективу канадско-српских односа?

Амбасадор Батаковић: Дугорочно гледано, могућности су велике, оптимисти би рекли и неограничене, јер је Србија, реално узев, повољна дестинација за страна улагања, док Канада, по многим инвестиционим приоритетима, има компатибилне интересе с потребама наше привреде. Отуда је досадашњи ниво канадских инвестиција у Србију од само 100 милиона CAD, још увек веома мали, посебно у поређењу с неколико суседних земаља с потенцијалима сличним нашим, али знатно даље одмаклим у транзици-

ји, где се канадске инвестиције мере већ милијардама долара. Још је недовољног обима наша, понављам, сасвим скромна размена која се обично, на годишњем нивоу, креће негде око 25 мил. CAD.

Кишобран: Протеклог месеца били смо сведоци масовних протеста српске дијаспоре у многим канадским градовима. На тим скуповима није било чланова наших дипломатских представништва. Да ли се то сматра неспојивим са дипломатском праксом или су у питању неки други разлози?

Амбасадор Батаковић: Као надређени свим нашим дипломатама и конзуларним службеницима у Канади, укључив и почасне конзуле, опоменуо сам их да, по Бечкој конвенцији, која је иначе и део међународног права, немају права да учествују на било каквим демонстрацијама канадских грађана нашег порекла на територији земље пријема. То је дакле, у потпуности неспојиво с важећом дипломатском праксом. У случају учешћа неког од наших дипломата, ја бих као амбасадор био одговоран за сваки инцидент који би се догодио, чак и ако би у питању била намерна провокација коју изазове неко непозван на протест, а ко није нпр. нашег порекла. Потом би се, дакле, у случају било каквог инцидента, та одговорност пренела на амбасадора као одговорног организатора протеста, а затим и на нашу земљу, односно на наше министарство спољних послова, па би на крају могло да дође и до других нежељених дипломатских мера, демарша, јавних осуда итд.

Свима који су ми се се тим поводом јављали и питали за савет, могао сам само да кажем да ни амбасада ни генерални козулат, ни почасни козулати, нису нити могу да буду организатори овдашњих протеста, а да их посаветујем да какав год протест прихвате да организују он треба да буде миран, без увредљивих парола за било кога, у складу с достојанством и угледом нашег народа и наше државе.

Видели сте, уосталом, колико је штете нашем угледу и нашим националним интересима нанео жалостан, и за сваку осуду хулигански напад једне огорчене групе младих људи на стране амбасаде у Београду, јер је скренуо пажњу с нашег оправданог гнева због признавања Косова и једног великог, величанственог протеста на недопустиви облик вандализма којем су се обрадовали само наши непријатељи, они који нам вандализам иначе редовно приписују, као да је у питању некаква, наводно природна национална особина свих Срба. Сви ви који дуже живите ван отаџбине, добро знате, јер сте то осетили и на својој кожи, колико може да буде погубна једна дугорочно негативна медијска кампања, као током деведестих година прошлог века, када се с једног режима, неосетно или намерно, пренесе на читав народ. Онда се последице таквих, распрострањених предрасуда, још дуго осећају и у отаџбини и у расејању, а нарушени углед земље тешко се, чак мукотрпно обнавља. ♦